

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bořivoje Hájka a soudců Mgr. Radka Kopsy a JUDr. Šárky Hůrkové, Ph.D., **ve věci**

žalobkyně: PROFI CREDIT Czech, a.s., IČO 61860069
sídlem Klimentská 1216/46, Praha
zastoupená advokátkou Mgr. Martou Ondačkovou
sídlem Klimentská 1216/46, Praha

proti

žalovanému: [REDACTED], narozený dne [REDACTED]
bytem [REDACTED]

o zaplacení 40 048,84 Kč s příslušenstvím,
o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu ve Svitavách ze dne 22. března 2023
č. j. 9 C 293/2022-54

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se **potvrzuje**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Shora uvedeným rozsudkem okresní soud zamítl žalobu, kterou se žalobkyně po žalovaném domáhala zaplacení částky 40 048,84 Kč s úrokem ve výši 59,87 % ročně z částky 28 242,65 Kč od 19. 7. 2022 do 10. 8. 2022 ve výši 1 040,52 Kč, úrokem ve výši 11,75 % ročně z částky 28 242,65 Kč od 11. 8. 2022 do zaplacení, maximálně však do doby, kdy tento úrok dosáhne částky 104 284 Kč, a úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z částky 34 813 Kč od 19. 7. 2022 do zaplacení (výrok I.) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.).

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

2. Okresní soud po skutkové stránce dospěl k závěru, že mezi žalobkyní a žalovaným byla dne [REDAKCE] 2020 uzavřena smlouva o úvěru, na jejímž podkladě žalobkyně téhož dne poskytla žalovanému peněžní prostředky v celkové výši 40 000 Kč. Žalovaný se zavázal shora uvedenou částku žalobkyni vrátit a současně zaplatit smluvní úrok, jehož výše činila dle smlouvy 59,87 % ročně, to vše v 36 měsíčních splátkách po 2 414 Kč splatných vždy ke 12. dni příslušného kalendářního měsíce počínaje 12. 11. 2020. Celková dle smlouvy splatná částka činila 86 904 Kč. Dle bodu 6.1. smlouvy byl žalovaný pro případ svého prodlení s úhradou některé splátky úvěru nebo její části povinen zaplatit žalobkyni smluvní pokutu ve výši 499 Kč za každou jednotlivou včas neuhrazenou splátku, přičemž žalobkyně z titulu uvedeného ustanovení mohla za jeden kalendářní rok uplatnit nárok na zaplacení smluvních pokut maximálně ve výši 2 999 Kč. Pro případ, že by se žalovaný dostal do prodlení s úhradou splátky trvající alespoň 15 dnů, byla dle čl. 6.2. smlouvy sjednána jeho povinnost uhradit žalobkyni účelně vynaložené náklady vzniklé v souvislosti s prodlením žalovaného ve výši 200 Kč za každou splátku. Dle čl. 6.3. smlouvy v případě, kdy by se žalovaný dostal do prodlení s úhradou některé splátky či její části trvajícího 65 dnů, mělo dojít k automatickému zesplatnění celého poskytnutého úvěru a žalovaný by pak byl povinen uhradit žalobkyni veškeré nároky plynoucí z předmětné smlouvy, mimo jiné i tzv. novou jistinu úvěru zahrnující původní jistinu a k datu zesplatnění přirostlé smluvní úroky. Pokud by žalovaný ke dni zesplatnění úvěru neuhradil žalobkyni tuto novou jistinu, byl by dle čl. 6.5. smlouvy povinen jí dále hradit smluvní pokutu ve výši 0,1 % z této dlužné nové jistiny denně. Na úrocích mohla žalobkyně dle smlouvy celkem požadovat maximálně částku 104 284,80 Kč.
3. Žalobkyně vyzvala žalovaného třemi písemnými výzvami z 15. 3. 2022, 13. 6. 2022 a 13. 7. 2022 k zaplacení pěti dlužných splátek. Následně mu dopisem ze 17. 7. 2022 oznámila, že v důsledku jeho prodlení s úhradou sjednané splátky úvěru delšího než 65 dnů došlo k uvedenému datu k zesplatnění celého dluhu žalovaného z předmětné smlouvy, vyzvala ho k zaplacení dlužné částky ve výši 34 813 Kč v dodatečné lhůtě 10 dnů od odeslání předmětného oznámení a poučila ho o možnosti soudního vymáhání dluhu v případě nezaplacení. Žalovaný byl následně vyzván k plnění ještě předžalobní výzvou ze 7. 12. 2022. Žalovaný na svůj dluh z předmětné smlouvy uhradil 18 splátkami po 2 414 Kč v období od 11. 11. 2020 do 11. 5. 2022 celkem 43 452 Kč. Průměrná úroková sazba korunových úvěrů poskytnutých bankami domácnostem v České republice na spotřebu u nových obchodů činila v září 2020 8,83 % ročně. Dvoutýdenní repo sazba České národní banky (dále též ČNB) činila v době uzavření předmětné smlouvy o úvěru 0,25 % ročně.
4. Výše popsany zjištěný skutkový stav posoudil okresní soud po právní stránce podle § 2 395, § 580 odst. 1 a 2 a § 588 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též o. z.) a podle § 2 odst. 1 a § 110 odst. 1 a 4 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále též z. s. ú.) tak, že daný úvěr byl úvěrem spotřebitelským. Sjednaný úrok ve výši 59,87 % ročně okresní soud shledal, s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 1587/2015 a 21 Cdo 1484/2004, ve zjevném rozporu s dobrými mravy, neboť žalobkyně ze své pozice poskytovatele úvěru a tedy silnější smluvní strany žalovanému při uzavírání předmětné, v podstatě adhezní, smlouvy de facto vnutila úrokovou sazbu, která převyšuje průměrnou úrokovou sazbu bankovních úvěrů poskytovaných za obdobných podmínek v době uzavření posuzované smlouvy více než šestkrát. Ujednání o výši úroku proto okresní soud považoval za absolutně neplatné.
5. Dále okresní soud uzavřel s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 4498/2007, že neplatnost ujednání o úrocích ve smlouvě o úvěru nezpůsobuje sama o sobě neplatnost smlouvy o úvěru jako celku. Podle okresního soudu nebylo v daném případě na místě přiznat žalobkyni úrok stanovený podle § 1802 o. z.. Tento závěr okresní soud opřel o rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 60/2021, z něž vyplývá, že v případě závěru o neplatnosti ujednání o úrocích ve smlouvě o spotřebitelském úvěru má soud určit zápujční

úrokovou sazbu podle § 110 odst. 1 z. s. ú. jako repo sazbu uveřejněnou Českou národní bankou (dále též ČNB) platnou v den uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru. Podle okresního soudu se pak v dané situaci nepřihlíží ani k ujednáním o jiných platbách sjednaných ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, které z neplatné úrokové sazby vycházely, tedy k ujednání o smluvních pokutách za prodlení žalovaného s úhradou jednotlivých splátek úvěru, respektive za zesplatnění úvěru, potažmo k ujednání, na jehož základě se žalobkyně domáhá po žalovaném zaplacení náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s jeho prodlením. Podle § 110 odst. 4 z. s. ú. zároveň platí, že změnu ve výši smluvního úroku, na jehož zaplacení měla žalobkyně nárok (tedy přepočítání výše úroku podle repo sazby ČNB), je třeba zohlednit poměrně do výše jednotlivých splátek úvěru. Okresní soud tedy provedl přepočítání výše jednotlivých splátek úvěru, přičemž vycházel z toho, že jistina úvěru činila 40 000 Kč, výše záůjční úrokové sazby 0,25 % ročně, sjednaná doba splácení 36 měsíců a že sjednané splátky úvěru byly anuitní. Při těchto parametrech úvěru by měsíční splátka činila 1 115 Kč, celkové navýšení úvěru pak 140 Kč. Celkem tedy měl žalovaný povinnost uhradit žalobkyni jistinu ve výši 40 000 Kč a úrok ve výši 140 Kč, tedy částku 40 140 Kč. Na svůj dluh přitom dle žalobních tvrzení i dle žalobkyni předložené karty klienta již uhradil 43 452 Kč. Je tedy zjevné, že svůj dluh z předmětné smlouvy již bezesbýtku splnil. Proto okresní soud podanou žalobu jako nedůvodnou zamítl, a podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též o. s. ř.) rozhodl o náhradě nákladů řízení.

6. Proti uvedenému rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání. Žalobkyně v podstatě nijak nezpochybňovala závěr okresního soudu, že sjednaná úroková sazba byla nemravná. Namítala, že okresní soud neměl pro výpočet dluhu žalovaného použít jako úrokovou sazbu daného úvěru repo sazbu ČNB. Při jejím použití by totiž za poskytnutí úvěru inkasovala odměnu ve výši pouhých 154,35 Kč, což je s ohledem na provozní náklady ekonomicky likvidační. V daném případě by mělo být ve smyslu rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1484/2004 vycházeno z nejvyšších sazeb uplatňovaných bankami při poskytování úvěrů nebo půjček, kterými byly v daném čase úrokové sazby ve výši 23,94 % u úvěrů z kreditních karet. Ostatně i jiné soudy dovodily, že úrok ve výši 20 % je přiměřený; k tomu žalobkyně předložila rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 62 Co 139/2021.
7. Dále žalobkyně namítala, že okresní soud nesprávně zamítl nároky žalobkyně na smluvní pokuty. Dovodil-li okresní soud, že smlouva o úvěru je (kromě ujednání o výši úroků) platná, pak je aplikace ustanovení § 110 z. s. ú. zcela formalistická, a okresní soud ji ani řádně neodůvodnil. Okresní soud také podle žalobkyně neoprávněně zasáhl do autonomie vůle stran ohledně ujednání o výši splátky. K tomu žalobkyně poukázala na rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 27 Co 206/2022, v němž soud dovodil, že je na místě vycházet ze sjednané výše splátky, zejména pokud ji dlužník určitý čas respektoval a splátky ve sjednané výši hradil. Vycházel-li by okresní soud ze sjednaných splátek, nemohl by pak nikdy dojít k závěru o předčasnosti žaloby.
8. Žalobkyně poté v odvolání provedla přepočítání úroků při sazbě 20 % z jistiny 28 242,65 Kč i z původně požadovaného úroku, a tomu odpovídajícím způsobem snížila i požadovanou smluvní pokutu ve výši 0,1 % z dlužné částky denně. Po těchto propočtech pak žalobkyně navrhla, aby krajský soud změnil rozsudek okresního soudu tak, že žalobkyni přizná částku 31 875 Kč s úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně od 19. 7. 2022 do zaplacení, částku 5 163,75 Kč, a úrok ve výši 20 % ročně z částky 28 242,65 Kč od 19. 7. 2022 do 10. 8. 2022, a úrok ve výši 11,75 % ročně z částky 28 242,65 Kč od 11. 8. 2022 do zaplacení, maximálně však do doby, kdy tento úrok za dobu od 19. 7. 2022 dosáhne částky 104 284 Kč.
9. Žalovaný se k odvolání nevyjádřil.
10. Krajský soud přezkoumal odvoláním napadený rozsudek, a to jak z pohledu odvolacích námitek, tak ze všech ostatních přípustných odvolacích důvodů, byť v odvolání neuvedených (§ 212a odst. 1 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání není opodstatněné.

11. Okresní soud správně a v potřebném rozsahu zjistil skutkový stav věci, a jeho skutkové závěry ve stručnosti popsané výše proto krajský soud zcela převzal; ostatně proti skutkovým závěrům okresního soudu žalobkyně žádné námitky nevznášela.
12. Okresní soud po právní stránce dospěl ke správnému závěru, že sjednaná úroková sazba úvěru je zjevně nemravná, že tato skutečnost způsobuje absolutní neplatnost ujednání o výši úroku v předmětné smlouvě ve smyslu § 580 odst. 1 a § 588 o. z., a že neplatnost ujednání o úroku sama o sobě nezpůsobuje neplatnost ujednání smlouvy o úvěru jako celku, neboť nepochybně by účastníci smlouvu o úvěru uzavřeli i tehdy, pokud by si sjednali přípustnou výši úroku (viz § 576 o. z.), a na právní jednání má být pohlíženo spíše jako na plané, než neplatné (§ 574 o. z.). V podrobnostech lze v tomto směru odkázat na přesvědčivé odůvodnění rozsudku okresního soudu.
13. Podle § 1 z. s. ú. tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie, zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie a upravuje a) činnost některých osob oprávněných poskytovat a zprostředkovávat spotřebitelský úvěr, včetně činnosti těchto osob v zahraničí, b) práva a povinnosti při poskytování a zprostředkování spotřebitelského úvěru a c) působnost správních orgánů v oblasti poskytování a zprostředkovávání spotřebitelského úvěru.
14. Podle § 1802 o. z. mají-li být plněny úroky a není-li jejich výše ujednána, platí dlužník úroky ve výši stanovené právním předpisem. Nejsou-li úroky takto stanoveny, platí dlužník obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě bydliště nebo sídla dlužníka v době uzavření smlouvy.
15. Okresní soud však pochybil, pokud na danou věc aplikoval právní názor vyslovený Nejvyšším soudem v rozsudku sp. zn. 33 Cdo 60/2021, že v daném případě ve smyslu § 110 odst. 1 z. s. ú. platí, že zápůjční úrokovou sazbou je repo sazba uveřejněná Českou národní bankou, platná v den uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru. Nejvyšší soud tento svůj závěr vyslovil pouze v tomto rozhodnutí, a to jedinou větou, bez jakékoli argumentace. Přitom návětí ustanovení § 110 odst. 1 z. s. ú. (hypotéza právní normy v něm obsažené) danému skutkovému stavu neodpovídá – je zřejmé, že v tomto případě smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovala mj. informaci o zápůjční úrokové sazbě, a to v písemné formě, a naopak z. s. ú. se žádným způsobem nezabývá výší zápůjční úrokové sazby jako takové. Krajský soud má za to, že zákon o spotřebitelském úvěru stanoví mj. zvláštní právní povinnosti poskytovatele spotřebitelského úvěru (viz § 1 z. s. ú.), a sankce obsažené v tomto zákoně (nejen v § 110 odst. 1, ale např. i v § 87 z. s. ú.) se váží právě k porušení povinností stanovených tímto zákonem. Podstatou povinností sankcionovaných v § 110 z. s. ú. je, aby byl spotřebitel poskytovatelem úvěru pravdivě a úplně informován o obsahu všech podstatných ujednání smlouvy o úvěru a o právech a povinnostech stran v tomto zákoně vyjmenovaných. Mezi tyto povinnosti nepatří soulad smluvního ujednání (zde o výši úroků) s dobrými mravy, neboť to je obecná povinnost stíhající každou právně jednající osobu.
16. Následky neplatnosti (či absence) ujednání o výši úroku jsou upraveny v § 1802 o. z., a proto nelze ustanovení § 110 odst. 1 z. s. ú. na tento případ aplikovat ani analogicky. Podle přesvědčení krajského soudu je třeba za “obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě bydliště nebo sídla dlužníka v době uzavření smlouvy“ považovat úroky za úvěry stejného typu, jako je úvěr předmětný. Je totiž obecně známou skutečností, že banky poskytují velmi rozdílné typy úvěrů se značně rozdílnými úrokovými sazbami. Na jedné straně jsou to např. úvěry z kreditních karet, jejichž úrok se běžně pohybuje mírně nad 20 % ročně (ovšem při pravidelném poskytnutí bezúročného období v délce několika týdnů, a tím, že úvěr je obvykle splacen právě již během tohoto bezúročného období), na druhé straně pak hypotéční úvěry s úroky velmi nízkými (jejichž specifikem je vysoká výše úvěru a zajištění na nemovitosti). Proto je nutno vycházet z úroků za úvěry poskytované bankami za obdobných podmínek, jako je úvěr

mezi žalobkyní a žalovaným, tj. nezajištěný dlouhodobý úvěr na spotřebu, a u těchto úvěrů činila v době uzavření předmětné smlouvy úroková míra 8,83 % ročně.

17. Krajský soud podotýká, že v minulosti v několika případech přiznal žalobkyni z obdobných úvěrů úrok až 20 % ročně, s poukazem na vyšší rizikovost úvěrů poskytovaných spotřebitelům nebankovními subjekty oproti bankám, avšak takový postup byl nesprávný. Jednak takový postup neodpovídá ustanovení § 1802 o. z., a jednak zjevně takový postup nevedl k změně chování žalobkyně, která, jak je krajskému soudu známo z úřední činnosti, poskytuje úvěry s nemravnými úroky zcela pravidelně. Pokud pak v této souvislosti žalobkyně poukazovala na rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 62 Co 139/2021, pak jeho závěry zřejmě vycházejí z nesprávného pochopení rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1484/2004. V uvedeném rozsudku totiž Nejvyšší soud použil „horní hranici obvyklé úrokové míry“, resp. „nejvyšší sazby uplatňované bankami“, pro porovnání přiměřenosti (mravnosti) sjednaného úroku, nikoli jako úrokovou sazbu, která by měla nastoupit v případě neplatnosti ujednání o úroku. Daný rozsudek Městského soudu v Praze se pak žádným způsobem nevypořádává se zněním ustanovení § 1802 o. z., resp. toto ustanovení zcela ignoruje.
18. Předmětná úroková sazba 8,83 % ročně se pak uplatní již od počátku, tj. touto sazbou je nutno úročit poskytnutou jistinu po celou dobu, a nikoli až od prohlášení úvěru za splatný, jak to žalobkyně učinila v odvolání. Krajský soud pak souhlasí se závěry obsaženými v rozsudku zdejšího soudu sp. zn. 27 Co 206/2022, na něž poukazovala žalobkyně, s tím, že neplatnost ujednání o výši úroku nemá vliv na platnost ujednání o výši splátek. Krajský soud pak podle údajů žalobkyně o splácení úvěru provedl přepočítání dluhu žalovaného, jak je uvedeno v následující tabulce. Jistina na každém řádku je úročena úrokem 8,83 % p. a. do data splátky uvedené na stejném řádku, a rozdíl mezi výší úroku do tohoto data a zaplacené splátky je započten na úhradu jistiny, takže nová výše jistiny je vždy na dalším řádku. Počáteční datum úročení je 30. 9. 2020.

Zůstatek jistiny	Splátka	Datum splátky	Úrok 8,83% p. a. do data splátky
40000	2414	11.11.2020	406,42
37992,42	2414	10.12.2020	266,54
35844,96	2414	11.01.2021	277,49
33708,45	2414	10.02.2021	244,64
31539,09	2414	11.03.2021	221,27
29346,36	2414	12.04.2021	227,18
27159,54	2414	11.05.2021	190,54
24936,08	2414	11.06.2021	187,01
22709,09	2414	13.07.2021	175,80
20470,89	2414	12.08.2021	148,57
18205,45	2414	13.09.2021	140,94
15932,39	2414	18.10.2021	134,90
13653,29	2414	26.11.2021	128,82
11368,11	2414	13.12.2021	46,75
9000,86	2414	03.02.2022	113,23
6700,09	4828	21.03.2022	74,56
1946,65	2414	11.05.2022	24,02
-443,33			

19. Z tabulky je patrné, že i při úročení 8,83 % ročně žalovaný zaplatil úvěr zcela, resp. dokonce jej přeplatil o 443,33 Kč. Žalobkyni tedy nemohlo vzniknout právo na zaplacení smluvní pokuty ve

výši 0,1 % denně z nové jistiny po zesplatnění úvěru, protože v době, kdy žalobkyně oznamovala žalovanému zesplatnění úvěru, již žalovaný žalobkyni na jistině ani na úrocích ničeho nedlužil. Dále je z tabulky patrné, že žalovaný se před úplným zaplacením úvěru dostal do prodlení se splacením splátky o více než 30 dnů pouze u splátky za únor 2022 (splátku za leden 2022 splatnou 12. 1. 2022 zaplatil 3. 2. 2022, splátku za duben 2022 splatnou 12. 4. 2022 splatil 11. 5. 2022), takže smluvní pokuta z tohoto důvodu podle čl. 6.1. smlouvy mohla vzniknout nejvýše v částce 499 Kč.

20. Celkově však má krajský soud za to, že ani ujednání o smluvních pokutách a nákladech „vzniklých v souvislosti s prodlením dlužníka“ podle článků 6.1., 6.2. a 6.5. předmětné smlouvy nemohou z hlediska ustanovení § 580 a § 588 o. z. obstát. Žalobkyně si jejich prostřednictvím zajišťovala, vedle nemravného úroku, další nepřiměřené navyšování dluhu žalovaného – spotřebitele. Je nutno opětovně poukázat na to, že žalobkyně je podnikatelem právě v oboru poskytování úvěrů či zápůjček, a že sjednává nepřiměřené úroky či smluvní sankce zcela běžně a ve velkém rozsahu. Z uvedeného je zřejmé, že žalobkyně si při tvorbě obsahu smlouvy, tj. stanovení smluvních podmínek včetně úroku a smluvních sankcí, počíná úmyslně v rozporu s dobrými mravy. Při hodnocení toho, zda by měla být poskytnuta právní ochrana spíše žalobkyni s uvedenými charakteristikami, či žalovanému jako spotřebiteli, který snad postupoval lehkovážně či neodpovědně, pak krajský soud nemá pochyb o tom, že je třeba dát přednost žalovanému.
21. Rozsudek okresního soudu ve věci samé je tedy ve výroku správný. Okresní soud správně rozhodl i o nákladech řízení. Z těchto důvodů proto krajský soud podle § 219 o. s. ř. potvrdil napadené výroky rozsudku okresního soudu tak, jak je uvedeno výše.
22. Výrok o nákladech odvolacího řízení se opírá o § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobkyně byla se svým odvoláním neúspěšná, avšak žalovanému podle obsahu spisu žádné náklady v odvolacím řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek uvedených v § 237 a § 238 o. s. ř. podat dovolání do dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení. Dovolání se podává dvojmo k Okresnímu soudu ve Svitavách. O přípustnosti dovolání a o dovolání samém rozhoduje Nejvyšší soud.

Pardubice 18. července 2023

JUDr. Bořivoj Hájek v. r.
předseda senátu